

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Στον κόσμο των κόμικς

Θεωρία

Δίψηφα φωνήεντα - δίψηφα σύμφωνα

Ο πιγκουίνος τρελάθηκε και τρέχει σαν τη σβούρα και πίσω απ' το τζάμι τα παιδιά τρώνε κρυφά τα μούρα.

Πολλές φορές, δύο διαφορετικά γράμματα, φωνήεντα ή σύμφωνα, όταν συνδυάζονται κατάλληλα, μπορούμε να τα διαβάσουμε μαζί και να ακούγονται σαν ένα. Τα γράμματα αυτά λέγονται δίψηφα.

Τα δίψηφα φωνήεντα είναι τα εξής:

- Αι = ε π.χ. παιδιά
- Ει = ι π.χ. τρέχει
- Οι = ι π.χ. όλοι
- Ου = ου π.χ. κουτσός
- Υι = ι π.χ. υιοθετώ

Τα δίψηφα σύμφωνα είναι τα εξής:

- μπ π.χ. μπαλκόνι
- ντ π.χ. καντήλι
- γκ π.χ. μάγκας
- τα π.χ. καρότσα
- τζ π.χ. μελιτζάνα

Να θυμάσαι ότι στα δίψηφα φωνήεντα ο τόνος μπαίνει στο δεύτερο φωνήεν. Π.χ. σχολείο, σακούλα

Τελικά σύμφωνα

Το τελευταίο γράμμα μιας λέξης λέγεται τελικό. Στην ελληνική γλώσσα οι λέξεις έχουν ως τελικό γράμμα ή φωνήεν ή κάποιο τελικό σύμφωνο. Τελικά σύμφωνα είναι το ν και το ς.

Το ς δεν το γράφουμε ποτέ σαν κεφαλαίο αλλά μόνο σαν μικρό γράμμα και μόνο στο τέλος μιας λέξης. Γι' αυτό άλλωστε λέγεται και τελικό σίγμα. Στην αρχή ή στο μέσο μιας λέξης γράφουμε σ. Αν όμως γράψουμε μια λέξη μόνο με κεφαλαία και τελειώνει σε σίγμα, θα γράψουμε στο τέλος της το Σ.

Π.χ. έτοιμος, κατσαρός, Σάββας αλλά ΣΑΒΒΑΣ

Υπάρχουν όμως και κάποιες λέξεις που έχουν για τελικό σύμφωνο κάποιο άλλο σύμφωνο, εκτός του ν και του ς. Οι λέξεις αυτές δεν είναι ελληνικές.

Προέρχονται από ξένες γλώσσες, αλλά τις χρησιμοποιούμε καθημερινά. Π.χ. ασανσέρ, γκαράζ, παζλ

Άτονες λέξεις

Όλοι γνωρίζουμε πως πρέπει να τονίζουμε όλες τις λέξεις. Υπάρχουν όμως κάποιες λέξεις που δεν παίρνουν τόνο. Οι λέξεις που δεν παίρνουν τόνο είναι οι μονοσύλλαβες.

Π.χ. και, ναι, μα, θα, για, σε, ποιος, τι, πιο, πια κ.ά.

Προσέχουμε όμως γιατί το που, το πώς και το η, αν και είναι μονοσύλλαβες λέξεις, ορισμένες φορές παίρνουν τόνο. Πότε παίρνουν τόνο; Το που και το πώς παίρνουν τόνο όταν τα χρησιμοποιούμε για να ρωτήσουμε.

Π.χ. Πού ήσουν χθες;

Πώς έγραψες στο κριτήριο αξιολόγησης;

Το η παίρνει τόνο όταν το χρησιμοποιούμε για να ξεχωρίσουμε δύο αντικείμενα ή πρόσωπα.

Π.χ. Θα φας μακαρόνια ή πατάτες;

Να ρωτήσεις τον Αντώνη ή τον Ανδρέα.

Ασκήσεις

1. Μπορείς να τονίσεις σωστά τις λέξεις των προτάσεων :

- Πως θα παμε αυριο εκδρομη αφου θα βρεχει;
- Σε ποια ταξη θα πας φετος;
- Μου αρεσει η μουσικη και το τραγουδι.
- Η σακουλα ειχε μεσα πολλα παιχνιδια.
- Ο Αλεξανδρος μας ειπε πως αυριο θα λειπει.
- Σημερα η αυριο η Αναστασια θα παει για ψωνια στην αγορα.

2. Μπορείς να κυκλώσεις τα δίψηφα φωνήεντα;

- ◆ Όλοι οι μαθητές του σχολείου είναι χαρούμενοι, γιατί αύριο θα πραγματοποιήσουν επίσκεψη στο αρχαιολογικό μουσείο.
- ◆ Η Ειρήνη και η Μαίρη τα απογεύματα παίζουν στην παιδική χαρά του νηπιαγωγείου.

3. Μπορείς να βάλεις το Σ, σ, ς :

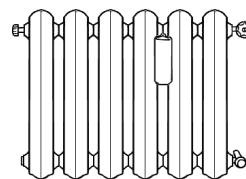
- Ο _____ τάθ_____ _____ήμερα ξέχα_____ε την σβή_____τρα του.
- Ο _____κύλο_____μα_____ο_____αμ είναι δυνατό_____και έξυπνο_____.
- Το_____πίτι μου είναι_____την οδό_____αλαμίνα_____, κοντά στη_____χολή οδηγών του κυρίου_άββα.
- Τι έπαθε_____;_____ου είπα πολλέ_____φορέ_____ότι πρέπει να προσέχει_____.

4. Μπορείς να συμπληρώσεις τα δίψηφα σύμφωνα;

- Ο ___άμπος παίζει ___άλα.
- Το ___ουφάν μου έχει ένα όμορφο ___πάκι.
- Αν ήμουν αστροναύτης, θα ταξίδευα στο φε___άρι.
- Σήμερα κάνει κρύο και ανάψαμε το ___άκι.
- Ο Βα___έλης και Α___ελική είναι συμμαθητές.
- Ο ___α___άς αγόρασε από το μανάβη μελι___άνες, ___άμιες και ___ομάτες.

5. Κάτω από κάθε εικόνα γράψε τη λέξη που δεν είναι ελληνική.

6. Χρωμάτισε με κόκκινο τα δίψηφα φωνήεντα και με μπλε τα δίψηφα σύμφωνα:

αι	γγ	ει	μπ	ου	ντ	τσ	τζ	γκ
----	----	----	----	----	----	----	----	----

7. Βάλε στις λέξεις το κατάλληλο οι ή ει:

	σκύλ___	αγαπά___
δάσκαλ___	έφηβ___	πλέν___
παίζ___		

8. Κάνε την αντιστοίχιση:

1 συλλαβή	τρισύλλαβη
2 συλλαβές	μονοσύλλαβη
3 συλλαβή	μονοσύλλαβη

9. Τοποθέτησε τις λέξεις στον κατάλογο πίνακα:

και, ήλιος, καναπές, περιστέρι, αν, όμως, πελεκάνος, ξύλο, μολύβι, πολυκατοικία

Μονοσύλλαβη	Δισύλλαβη	Τρισύλλαβη	ετρασύλλαβη	Πολυσύλλαβη
-------------	-----------	------------	-------------	-------------

10. Βάλε τόνους στην παρακάτω ιστορία:

Μια φορά κι έναν καιρό, σε έναν κόσμο μαγικό ζούσε ο κύριος Πατάτας που αγαπούσε μια Ντομάτα. Σαν την εβλεπε στο δρόμο, τρεμουλιαζε απ' τον τρομο μα εκείνη του μιλούσε και του έλεγε «Έχε γεια!» Έτσι λοιπόν το έκανε και της είπε «Σ' αγαπώ» κι αυτή γέλουσε δυνατά λέγοντας «Χαχα, καλό!»

11. Μπορείς να φτιάξεις σε κόμικς την παραπάνω ιστορία;

Τίτλος:

